

P6_TA(2008)0615

Organizacija delovnega časa *II**

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. decembra 2008 o Skupnem stališču Sveta z namenom sprejetja Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2003/88/ES o določenih vidikih organizacije delovnega časa (10597/2/2008 – C6-0324/2008 – 2004/0209(COD))

(Postopek soodločanja: druga obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Skupnega stališča Sveta (10597/2/2008 – C6-0324/2008),
 - ob upoštevanju svojega stališča iz prve obravnave¹ o predlogu Komisije Parlamentu in Svetu (KOM(2004)0607),
 - ob upoštevanju spremenjenega predloga Komisije (KOM(2005)0246),
 - ob upoštevanju člena 251(2) Pogodbe ES,
 - ob upoštevanju člena 62 svojega Poslovnika,
 - ob upoštevanju priporočila za drugo obravnavo Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A6-0440/2008),
1. odobri skupno stališče, kakor je bilo spremenjeno;
 2. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji.

P6_TC2-COD(2004)0209

Stališče Evropskega parlamenta sprejeto na drugi obravnavi dne 17. decembra 2008 z namenom sprejetja Direktive 2009/.../ES Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2003/88/ES o določenih vidikih organizacije delovnega časa

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 137(2) Pogodbe,
ob upoštevanju predloga Komisije,

¹ UL C 92 E, 20.4.2006, str. 292.

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe³,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Člen 137 Pogodbe določa, da Skupnost podpira in dopolnjuje dejavnosti držav članic z namenom izboljšanja delovnih pogojev za varovanje zdravja in varnosti delavcev. Direktive, sprejete na podlagi navedenega člena, ne smejo uvajati upravnih, finančnih in zakonskih omejitev, ki bi lahko zavirale ustanavljanje in razvoj malih in srednje velikih podjetij.
- (2) Direktiva 2003/88/ES *Evropskega parlamenta in Sveta*⁴ določa minimalne zahteve za organizacijo delovnega časa, med drugim glede dnevnega in tedenskega počitka, odmorov, najdaljšega tedenskega delovnega časa, letnega dopusta in nekaterih vidikov nočnega dela, dela v izmenah in vzorcev dela.
- (3) Tretji odstavek člena 19 in drugi pododstavek člena 22(1) Direktive 2003/88/ES določata ponovno preučitev pred 23. novembrom 2003.
- (4) Več kot deset let po sprejetju Direktive Sveta 93/104/ES ||⁵, *prvotne* direktive o organizaciji delovnega časa, je treba v večji meri upoštevati nove okoliščine in zahteve tako delodajalcev kot delavcev in zagotoviti sredstva za doseganje ciljev na področju rasti in zaposlovanja, kakor jih je določil Evropski svet 22. in 23. marca 2005 v okviru Lizbonske strategije.
- (5) Usklajenost poklicnega in družinskega življenja je bistven element pri doseganju ciljev, ki si jih je Evropska unija zastavila v Lizbonski strategiji, zlasti povečanja stopnje zaposlenosti med ženskami. Cilj ni zgolj ustvariti ugodnejše delovno okolje, temveč tudi omogočiti boljše prilagajanje potrebam delavcev, zlasti tistih, ki imajo družinske obveznosti. Kar nekaj sprememb, ki jih vsebuje ta direktiva, naj bi omogočilo boljše usklajevanje med poklicnim in družinskim življenjem.
- (6) V || zvezi s tem bi morale države članice spodbujati socialne partnerje, naj na ustrezni ravni sklenejo sporazume za boljše usklajenost poklicnega in družinskega življenja.
- (7) ***Ob upoštevanju izziva novih oblik organizacije delovnega časa je treba okrepiti varovanje varnosti in zdravja delavcev ter uvesti modele delovnega časa, ki zaposlenim nudijo možnosti vseživljenjskega učenja***, na novo pa je treba najti tudi ravnovesje med usklajevanjem poklicnega in družinskega življenja na eni strani ter bolj prožno organizacijo delovnega časa na drugi.

¹ UL C 267, 27.10.2005, str. 16.

² UL C 231, 20.9.2005, str. 69.

³ *Stališče* Evropskega parlamenta z dne 11. maja 2005 (UL C 92 E, 20.4.2006, str. 292), *Skupno stališče Sveta* z dne 15. septembra 2008 (UL C 254 E, 7.10.2008, str. 26) in *Stališče Evropskega parlamenta* z dne 17. decembra 2008.

⁴ UL L 299, 18.11.2003, str. 9.

⁵ UL L 307, 13.12.1993, str. 18. ||

- (8) *V skladu s sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti je pri obravnavanju značilnosti pojma "delovni čas" odločilni dejavnik zahteva po prisotnosti na kraju, ki ga določi delodajalec, in mu biti po potrebi na razpolago, da lahko takoj izvede storitve.*
- (9) *Ko se delavcem ne dodeli počitka, jim je treba v skladu z veljavno zakonodajo, pogodbami o zaposlitvi ali drugimi sporazumi med socialnimi partnerji po času dela dodeliti obvezni nadomestni počitek.*
- (10) Ponovno je treba pregledati določbe o referenčnem obdobju za najdaljši tedenski delovni čas, in sicer s ciljem, da se ob upoštevanju zaščitnih ukrepov za varovanje varnosti in zdravja delavcev prilagodijo potrebam delodajalcev in delavcev.
- (11) Kadar pogodba o zaposlitvi traja manj kot eno leto, referenčno obdobje ne bi smelo biti daljše od trajanja pogodbe o zaposlitvi.
- (12) Izkušnje, pridobljene pri uporabi člena 22(1) Direktive 2003/88/ES, kažejo, da če se država članica sama **dokončno** odloči, da ne bo uporabljala člena 6 navedene direktive, lahko to povzroči težave v zvezi z varovanjem varnosti in zdravja delavcev ter svobodnim odločanjem delavca. **Zato bi bilo treba možnost odstopanja, ki jo omogoča ta določba, nehati uporabljati.**
- (13) **Pomembno je, da se v primeru, ko ima delavec več kot eno pogodbo o zaposlitvi, sprejmejo ukrepi za zagotovitev, da bo delovni čas delavca opredeljen kot vsota obdobj opravljenega dela po vsaki od pogodb.**
- (14) V skladu s členom 138(2) Pogodbe se je Komisija posvetovala s socialnimi partnerji na ravni Skupnosti o možni usmeritvi ukrepov Skupnosti na tem področju.
- (15) Komisija je po teh posvetovanjih ocenila, da so ukrepi Skupnosti priporočljivi, in se je v skladu s členom 138(3) Pogodbe ponovno posvetovala s socialnimi partnerji o vsebini predvidenega predloga.
- (16) Ob koncu druge faze posvetovanj socialni partnerji na ravni Skupnosti niso obvestili Komisije, da želijo začeti postopek, ki bi lahko pripeljal do sklenitve sporazuma v skladu s členom 139 Pogodbe.
- (17) Ker cilja te direktive, in sicer posodobitve zakonodaje Skupnosti v zvezi z organizacijo delovnega časa, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker ta cilj torej lažje doseže Skupnost, lahko Skupnost sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega okvirov, ki so potrebni za doseganje tega cilja.
- (18) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava Listina Evropske unije o temeljnih pravicah¹. Namen Direktive je zlasti zagotoviti popolno spoštovanje pravice do zdravih in varnih delovnih pogojev iz člena 31 Listine in predvsem odstavka 2 navedenega člena, ki določa, da ima "Vsak delavec [...] pravico do omejenega delovnega časa, dnevnega in tedenskega počitka ter plačanega letnega dopusta".
- (19) Izvajanje te direktive bi moralo ohraniti splošno raven zaščite, priznано delavcem v

¹ UL C 364, 18.12.2000, str. 1.

zvezi z varnostjo in zdravjem || pri delu –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 2003/88/ES se spremeni:

(1) V členu 2 se vstavijo naslednje točke:

1a. "čas dežurstva" pomeni vsako obdobje, ko mora biti delavec na razpolago na svojem delovnem mestu, da lahko na zahtevo delodajalca opravlja svoje naloge ali dolžnosti;

1b. "delovno mesto" pomeni mesto ali mesta, kjer delavec navadno opravlja svoje naloge ali dolžnosti || in ki je opredeljeno v skladu s pogoji delovnega razmerja ali pogodbe o zaposlitvi, ki velja za delavca;

1c. "neaktivni del časa dežurstva" pomeni obdobje, med katerim delavec opravlja dežurstvo v smislu točke 1a, vendar njegov delodajalec ne zahteva, da dejansko opravlja svoje naloge ali dolžnosti;".

(2) Vstavita se naslednja člena:

"Člen 2a
Čas dežurstva

Celoten čas dežurstva, vključno z neaktivnim delom, se || obravnava kot delovni čas || .

Vendar se v skladu s kolektivnimi pogodbami, drugimi sporazumi med socialnimi partnerji, zakoni ali drugimi predpisi, ob upoštevanju splošnih načel varovanja zdravja in varnosti delavcev, lahko neaktivni del || dežurstva izračuna na poseben način, da se uskladi z najdaljšim povprečnim tedenskim delovnim časom iz člena 6.

Neaktivni del časa dežurstva se ne upošteva pri izračunu dnevnega ali tedenskega počitka iz členov 3 in 5 || .

***Člen 2b
Izračun delovnega časa***

Kadar ima delavec več kot eno pogodbo o zaposlitvi, delovni čas delavca ustreza vsoti obdobja opravljenega dela po vsaki od pogodb.

***Člen 2c
Usklajevanje poklicnega in družinskega življenja***

Države članice spodbujajo socialne partnerje na primerni ravni, da brez poseganja v njihovo neodvisnost sklepajo sporazume s ciljem boljše uskladitve poklicnega in družinskega življenja.

Države članice brez poseganja v Direktivo 2002/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2002 o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z

delavci v Evropski skupnosti* in po posvetovanju s socialnimi partnerji zagotovijo, da:

- delodajalci pravočasno obvestijo delavce o vseh **■** spremembah *vzorca dela, in*
- ***imajo delavci pravico zahtevati spremembe delovnega časa ali vzorcev dela ter da morajo delodajalci pravično obravnavati take zahteve ob upoštevanju potreb delodajalcev in zaposlenih po prožnosti. Delodajalec lahko to zahtevo zavrne le, če so organizacijske slabosti za delodajalca nesorazmerno večje od koristi za delavca.***

* UL L 80, 23.3.2002, str. 29."

(3) Člen 17 se spremeni:

(a) *odstavek 1 se spremeni:*

(i) *v uvodnem stavku se besedilo "od členov 3 do 6, 8 in 16" nadomesti z besedilom "od členov 3 do 6, člena 8 ter člena 16(a) in (c)";*

(ii) *točka (a) se nadomesti z naslednjim:*

"(a) generalni izvršni direktorji (ali osebe na primerljivem položaju), njim neposredno podrejeno višje vodstveno osebje in osebe, ki jih neposredno imenuje upravni odbor;"

(b) v odstavku 2 se besedilo "če zadevni delavci dobijo enakovreden nadomestni počitek" nadomesti z besedilom "če zadevni delavci dobijo enakovreden nadomestni počitek ***po obdobjih dela, v skladu z ustreznimi zakoni, kolektivnimi pogodbami ali drugimi sporazumi*** med socialnimi partnerji";

(c) v uvodnem stavku odstavka 3 se besedilo "od členov 3, 4, 5, 8 in 16" nadomesti z besedilom "od členov 3, 4, 5, 8 ter člena 16(a) in (c)";

(d) odstavek 5 se spremeni:

(i) prvi pododstavek se nadomesti z naslednjim **||**:

"5. V skladu z odstavkom 2 tega člena so mogoča odstopanja od člena 6 pri zdravnikih na usposabljanju, v skladu z določbami iz drugega do šestega pododstavka tega odstavka.";

(ii) zadnji pododstavek se črta.

(4) V členu 18 se v tretjem pododstavku besedilo "pod pogojem, da se delavcem dodeli enakovreden nadomestni počitek" nadomesti z besedilom "pod pogojem, da se zadevnim delavcem dodeli enakovreden nadomestni počitek ***po obdobju dela, v skladu z ustreznimi zakoni, kolektivnimi pogodbami ali drugimi sporazumi*** med socialnimi partnerji".

(5) Člen 19 se nadomesti z naslednjim:

"Člen 19

Omejitve odstopanj od referenčnih obdobj

█ Z odstopanjem od člena 16(b) ima država članica, pod pogojem, da ravna v skladu s splošnimi načeli varnosti in zdravja delavcev, možnost dopustiti, da se referenčno obdobje iz objektivnih ali tehničnih razlogov ali iz razlogov, ki zadevajo organizacijo dela, določi na največ dvanajst mesecev:

- (a) v kolektivni pogodbi ali sporazumu med socialnimi partnerji, kakor je določeno v členu 18; ali
- (b) z zakoni ali drugimi predpisi po posvetovanju *s socialnimi partnerji* na ustrezni ravni **v primerih, ko delavci niso vključeni v kolektivno pogodbo ali drug sporazum med socialnimi partnerji, pri čemer zadevna država članica sprejme ustrezne ukrepe, da zagotovi, da delodajalec:**
 - (i) **obvesti delavce ali njihove predstavnike ter se z njimi posvetuje o vpeljavi predlaganega vzorca dela in morebitnih prilagoditvah le-tega;**
 - (ii) **sprejme potrebne ukrepe za preprečevanje ali odpravo zdravstvenih ali varnostnih tveganj, ki so povezana s predlaganim vzorcem dela.**

Pri izbiri možnosti iz točke (b) prvega odstavka države članice zagotovijo, da delodajalci spoštujejo svoje obveznosti iz Oddelka II Direktive 89/391/EGS."

- (6) Člen 22 se nadomesti z naslednjim:

"Člen 22

Druge določbe

1. Čeprav je po splošnem načelu najdaljši tedenski delovni čas v Evropski uniji 48 ur in v praksi delavci v *Evropski uniji le izjemoma* delajo dlje █, se lahko države članice, ob spoštovanju potrebnih ukrepov za zagotovitev dejanskega varovanja zdravja in varnosti delavcev, odločijo, da člena 6 **v prehodnem obdobju, ki se konča ... ***, ne bodo uporabljale. Izvajanje te možnosti se izrecno določi v kolektivni pogodbi ali sporazumu med socialnimi partnerji na ustrezni ravni ali z nacionalno zakonodajo po posvetovanju s socialnimi partnerji na primerni ravni.

2. V vsakem primeru pa države članice, ki želijo uporabiti to možnost, z ustreznimi ukrepi poskrbijo, da:

- (a) noben delodajalec od delavca ne zahteva, da dela več kot 48 ur v sedmih dneh, izračunano kot povprečje v okviru referenčnega obdobja iz člena 16(b), razen če prej ne pridobi soglasja delavca za opravljanje takšnega dela. To soglasje velja največ **šest mesecev** in se lahko podaljša;
- (b) delodajalec ne sme škodovati delavcu, ki ni pripravljen dati soglasja za takšno delo ali če iz *kakršnih koli* razlogov umakne svoje soglasje;
- (c) je soglasje, dano ob:
 - (i) podpisu individualne pogodbe o zaposlitvi **ali med poskusnim obdobjem**;

ali

(ii) v prvih štirih tednih delovnega razmerja

nično in neveljavno;

- (d) ima vsak delavec v prvih šestih mesecih po *tem, ko da veljavno soglasje*, ali v času poskusnega dela, določenem v njegovi pogodbi, *ali* v treh mesecih po zaključenem poskusnem delu, katerokoli obdobje je daljše, pravico umakniti svoje soglasje za takšno delo s takojšnjim učinkom, in sicer tako, da svojega delodajalca o tem pravočasno pisno obvesti. Po tem obdobju lahko delodajalec od delavca zahteva, da mu obvestilo o umiku soglasja pisno predloži vnaprej, z rokom za odpoved soglasja dveh mesecev;
- (e) delodajalec vodi tekočo evidenco vseh delavcev, ki opravljajo tako delo, in ustrezno evidenco, iz katere je razvidno, da se določbe te direktive upoštevajo;
- (f) se evidence predložijo pristojnim organom, ki lahko iz razlogov, povezanih z varnostjo *in* zdravjem delavcev, prepovejo ali omejijo možnost preseganja najdaljšega tedenskega delovnega časa;
- (g) delodajalec pristojnim organom na njihovo zahtevo predloži podatke o primerih, ko so delavci dali soglasje za delo več kot 48 ur v sedmih dneh, izračunano kot povprečje za referenčno obdobje iz člena 16(b), ter ustrezno evidenco, iz katere je razvidno, da se upoštevajo določbe te direktive.

* ***36 mesecev po začetku veljave Direktive 2008/.../ES Evropskega parlamenta in Sveta [o spremembi Direktive 2003/88/ES o določenih vidikih organizacije delovnega časa].***"

(7) Člen 24 se nadomesti z naslednjim:

"Člen 24
Poročila

1. Države članice predložijo Komisiji besedila predpisov nacionalne zakonodaje, ki so že sprejeti ali jih sprejemajo na področju, ki ga ureja ta direktiva.
2. Države članice vsakih pet let poročajo Komisiji o praktičnem izvajanju določb te direktive, pri čemer navedejo stališča socialnih partnerjev.

Komisija o tem obvesti Evropski parlament, Svet, Evropski ekonomsko-socialni odbor in Svetovalni odbor za varnost in zdravje pri delu.

3. Vsakih pet let od 23. novembra 1996 Komisija predloži Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poročilo o uporabi te direktive, pri čemer upošteva odstavka 1 in 2."

Člen 2

Države članice določijo kazni za kršitev nacionalnih predpisov za izvajanje te direktive, in sprejmejo vse ukrepe, potrebne za zagotovitev njihove uporabe. Predvidene kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice uradno obvestijo Komisijo o teh ukrepih do ...*. Države članice v najkrajšem možnem času uradno obvestijo Komisijo o vsaki nadaljnji spremembi teh določb. Še zlasti pa zagotovijo, da imajo delavci in/ali njihovi predstavniki na voljo ustrezne postopke za uveljavitev obveznosti iz te direktive.

Člen 3

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do ...*, ali pa zagotovijo, da socialni partnerji s sporazumom določijo potrebne predpise; pri tem morajo države članice storiti vse potrebno, da lahko kadar koli zagotovijo, da se cilji te direktive uresničujejo. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice pošljejo Komisiji besedila določb predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 4

Ta direktiva začne veljati na dan objave v Uradnem listu Evropske unije.

Člen 5

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik

* *Tri leta* po datumu začetka veljavnosti te direktive.
